

DE CULTUUR FORMATIE

Quick Scan Combinatiefuncties Cultuur

1. Aanleiding
2. Werkwijze
3. Resultaten, planvorming en cofinanciering
4. Culturele instellingen en combinatiefuncties cultuur
5. Knelpunten
6. De rol van De Cultuurformatie
7. Conclusies

juni 2008

Quick Scan Combinatiefuncties Cultuur

1. Aanleiding

Het Ministerie OCW heeft de Cultuurformatie gevraagd om voor de zomer van 2008 een voorstel te doen over de wijze waarop de komende jaren de invoering van de Combinatiefuncties Cultuur landelijk ondersteund kan worden. Daarvoor is het noodzakelijk om zicht te krijgen op de stand van zaken van dit moment in die gemeenten die voor subsidie voor de combinatiefuncties in aanmerking komen. De Cultuurformatie heeft daartoe bij die gemeenten een quick scan uitgevoerd. Hieronder treft u daarvan de resultaten.

2. Werkwijze

De 30 gemeenten die voor subsidie in aanmerking komen zijn per mail en/of telefonisch benaderd. Eén gemeente heeft niet gereageerd; 29 gemeenten hebben vervolgens meegewerkt aan een telefonisch interview. Hierin kwamen de volgende vragen aan de orde.

1. Hoever is uw gemeente bij de realisatie van de combinatiefuncties cultuur?
2. Indien de uitvoering nog niet is gestart, wanneer verwacht u hiermee te starten?
3. Welke culturele instellingen worden in uw gemeente betrokken bij de realisatie van de combinatiefuncties cultuur?
4. Waarom is er voor deze instellingen gekozen?
5. Heeft u behoefte aan advies/kennisuitwisseling van De Cultuurformatie?
6. Wat zijn te verwachten knelpunten bij de realisatie van de combinatiefuncties cultuur in uw gemeente?

De Quick Scan is uitgevoerd in de maanden april en juni 2008 en draagt het karakter van een nulmeting.

3. Resultaten, planvorming en cofinanciering

Fase van planvorming

Van de gemeenten die zijn geïnterviewd geeft 75 % aan te willen starten in het schooljaar 2008/2009; 18% van de gemeenten maakt een duidelijk onderscheid tussen het tempo van invoering van de combinatiefuncties sport en cultuur; sport is al gestart of verkeert in een startfase en cultuur volgt in 2009. Van de gemeenten die zijn geïnterviewd heeft 7% aangegeven nog geen plannen te willen uit werken omdat de cofinanciering nog onhelder is.

In zo goed als alle gemeenten hebben de gemeentelijke afdelingen op het gebied van Jeugd en/of Sport en/of Recreatie een coördinerende rol en wordt er samen gewerkt met afdeling Onderwijs en Cultuur. Alle geïnterviewde gemeenteambtenaren zijn goed op de hoogte van het fenomeen combinatiefunctie.

Stand van zaken cofinanciering

Hoewel ruim 90 % van de geïnterviewde gemeenten aangeeft in de fase van planontwikkeling te zijn, geeft het antwoord op de vraag naar de cofinanciering een wat minder positief beeld:

- 15% meldt dat de cofinanciering helemaal rond is,
- 50% dat dit binnenkort verwacht wordt;
- de overige 35% geeft aan dat dit nog niet het geval is.

Op de vraag wat de belangrijkste knelpunten zijn die de planvorming negatief beïnvloeden, noemt dan ook 40% van de gemeenten cofinanciering als grootste knelpunt.

4. Culturele instellingen en combinatiefuncties cultuur

Meest genoemde instellingen

Op de vraag welke culturele instellingen bij de realisatie van de combinatiefunctie cultuur betrokken worden, noemen veel gemeenten meerdere instellingen. Als we de instellingen plaatsen in volgorde van het aantal keren dat ze genoemd zijn ontstaat het volgende beeld:

Centrum voor de Kunsten/Muziekschool	20
Bibliotheek	6
Wijkcultuur/urban/jeugdtheater/pop/community-arts	6
Amateurkunst	2
Museum	2
Theater	2
Brede School	2
Overig	1

Als we, zoals in een aantal gemeenten het geval is, een onderscheid maken tussen Centra voor de Kunsten (alle kunstdisciplines) en Muziekscholen (alleen muziek en dans) dan ziet de volgorde er als volgt uit:

Centrum voor de Kunsten	15
Bibliotheek	6
Wijkcultuur/urban/jeugdtheater/pop/community-arts	6
Muziekschool	5
Amateurkunst	2
Museum	2
Theater	2
Brede School	2
Overig	1

Argumentatie voor deze keuze

De antwoorden die de geïnterviewden geven zijn in een aantal categorieën te onderscheiden:

- *Reeds partner van de school*
Iets minder dan de helft van de gemeenten hanteert het argument dat de culturele instelling al een goede relatie met het onderwijs heeft en zakelijk en/of inhoudelijk materiedeskundig is. Dit argument wordt vooral gehanteerd bij de Centra voor de Kunsten/Muziekscholen en Bibliotheken.
- *Bijdrage aan vernieuwing*
Ruim 25% van de gemeenten kiest voor die culturele instellingen waarvan ze een vernieuwing op het gebied van de cultuureducatie verwachten en noemen dan met name kleine culturele instellingen. In vergelijking met andere onderzoeken naar de samenwerking tussen scholen en culturele instellingen (zie ook www.Sardes.nl) valt bij deze quick scan op dat organisaties op het gebied van wijkcultuur, urban etc meer genoemd worden dan bij de reguliere cultuureducatie in het onderwijs.
- *Overige argumenten*
Circa een kwart van de gemeenten noemt andere argumenten. Bij een gemeente wordt de combinatiefunctie cultuur gezien als een impuls aan een museum en poppodium. Bij die Centra voor de Kunsten/Muziekscholen, waarbij niet (alleen) de relatie met het onderwijs als argument wordt gehanteerd is er een verscheidenheid aan argumenten. Eén gemeente heeft een traject van aanbesteding uitgevoerd en heeft op basis daarvan haar keuze voor het Centrum voor de Kunsten gemaakt. Bij een andere gemeente zijn alle culturele instellingen benaderd maar heeft alleen het Centrum voor de Kunsten gereageerd. Twee gemeenten noemen de monopoliepositie van het Centrum voor de Kunsten/Muziekschool (‘er is geen alternatief...’) als argument. Een klein aantal gemeenten noemt ook de Brede School als culturele partner en tenslotte is er een gemeente die het benaderen van culturele instelling nog niet relevant vindt omdat de school leidend moet zijn in die keuzes.

5. Knelpunten

Geen van de geïnterviewden hoeft lang over een knelpunt na te denken. Werkgeverschap en zoals hierboven genoemd, cofinanciering scoren het hoogst.

De genoemde knelpunten in volgorde van het aantal keren dat ze genoemd zijn:

Werkgeverschap	13
Cofinanciering	11
Tijdsplanning	1
Rooster van school	1
Kwalificatie docenten	1
Geen knelpunten	2

Van de 13 gemeenten die werkgeverschap als knelpunt hebben genoemd, noemen 5 gemeenten de onduidelijkheid rond BTW als een afgeleide hiervan.

6. De rol van De Cultuurformatie

Het overgrote gedeelte van de gemeenten (90%) ziet een informatie/communicatie rol voor De Cultuurformatie, 40% van die gemeenten blijft graag van alle ontwikkelingen rond de combinatiefuncties cultuur op de hoogte, 30% wil graag goede voorbeelden zien uit andere gemeenten en 20% heeft behoefte aan kennisuitwisseling en advies.

Veel geïnterviewden laten echter weten dat hen dat zelf nauwelijks tijd mag kosten ('geen overleggen en vergadercircuits...').

7. Conclusies en follow-up

Het onvoldoende realiseren van de cofinanciering kan voor een voortvarende start van de combinatiefuncties cultuur in de weg staan. Hoewel veel geïnterviewden optimistisch zijn over hun planning (start in schooljaar 2008/2009), geeft pas 15% aan dat de cofinanciering definitief rond is. Het is van belang de vinger aan de pols te houden en te checken of de 50% van de gemeenten, die verwacht de cofinanciering binnenkort rond te hebben, dat ook werkelijk realiseert.

De positie van Centra voor de Kunsten/Muziekscholen en Bibliotheken is opvallend maar niet nieuw; deze is vergelijkbaar met wat andere onderzoeken laten zien, die de samenwerking tussen culturele instellingen en scholen als onderwerp hebben.

Afwijkend van wat tot nu toe gebruikelijk bij die samenwerking tussen school en cultuur, is de aandacht voor de kleinere, meer informeel georganiseerde, culturele organisatie die zich begeeft op het gebied van wijkcultuur, urban arts etc. Deze scan had niet tot doel om dieper op deze ontwikkeling in te zoomen. Toch is die ontwikkeling interessant om in de toekomst te gaan volgen, mede omdat de gemeenten die voor deze kleine culturele organisaties kiezen, het criterium 'vernieuwing' als argument hanteren.

Uit deze quick scan kan niet afgeleid worden dat de individuele kunstenaar geen partij is bij de combinatiefuncties cultuur. In een aantal gevallen vervullen Centra voor de Kunsten ook een intermediaire rol voor die kunstenaars (Beroepskunstenaars In de Klas) en bij kleine culturele instellingen is te verwachten dat daarbij kunstenaars betrokken zijn.

Met uitzondering van twee musea zijn erfgoed instellingen niet door geïnterviewden genoemd. De antwoorden van de geïnterviewden over de culturele instellingen blijken in veel gevallen nog in de planfase; er is meer sprake van voornemens en minder van concrete actie. Voor het verkrijgen van een compleet actueel beeld is het gewenst dat in het najaar van 2008 de informatie uit deze scan gecheckt en uitgebreid wordt.

Tenslotte het werkgeverschap, de top 1 van de knelpunten. Het is de vraag of de Task Force met hun plan voor de combinatiefuncties, het werkgeverschap, in ieder geval voor de combinatiefuncties cultuur, niet te zwaar en te formeel heeft aangezet.

Bijlage

Gemeenten die aan de quick scan hebben meegewerkt:

Alkmaar
Almelo
Amersfoort
Amsterdam
Arnhem
Breda
Den Bosch
Den Haag
Deventer
Dordrecht
Eindhoven
Emmen
Enschede
Groningen
Haarlem
Heerlen
Leeuwarden
Leiden
Lelystad
Maastricht
Nijmegen
Rotterdam
Schiedam
Sittard-Geleen
Tilburg
Utrecht
Venlo
Zaanstad
Zwolle

De quick scan werd uitgevoerd door Mirte Eggenkamp en Bert Holvast van de Cultuurformatie met assistentie van HM Advies/Hans Muiderman.

Deze quick scan is mede mogelijk gemaakt door het ministerie OCW.

Zie voor de verdere voortgang rond de combinatiefuncties cultuur www.cultuurformatie.nl of www.combinatiefuncties.nl.